

‘Met wat verbeelding waan ik me soms in Frankrijk’

In de zomer leeft sopraan **Lore Binon** in haar stadstuin in Schaarbeek, maar de herfst doet haar letterlijk naar binnen keren. ‘Het uitzicht confronteert me met de *circle of life*: we moeten hier even door, binnenkort worden de bomen kaal en daarna kan alles weer groeien.’

‘In onze keuken hebben we een heel groot raam. Dat draait open naar de tuin, waardoor er in de zomer geen onderscheid is tussen binnen en buiten. Onze tuin is vrij wild omdat mijn man en ik geen ongelofelijke groene vingers hebben, maar net dat is fascinerend: de planten verschijnen elk jaar opnieuw zonder dat we daar veel voor moeten doen. De overgave waarmee alles groeit en zijn plek vindt, is mooi om te zien.’

‘Aan de linkerkant kijk ik uit op een muur die begroeid is met klimop, waar de mussen graag nesten in bouwen. Dat doen ze ook in de overblijfselen van een oude Mariagrot. In Brussel was het vroeger blijkbaar de gewoonte om religieuze beelden in de tuin te plaatsen. Verder loopt de tuin in de diepte uit, waardoor we geen inktijk hebben. Omringd door de hoge bomen van de buren, voelt het als een cocon in de stad. Als we in het weekend buiten zitten en de kerkklokken horen luiden, waan ik me met wat verbeelding in Frankrijk.’

‘Als ik niet aan het repetitor ben, zit ik veel thuis en werp ik af en toe een korte blik naar buiten. Ik kan bijvoorbeeld even staan kijken naar de klimplanten, die enorm snel groeien, of de slakken, die op de meest zotte plekken belanden. Het is de ochtend is mijn favoriete moment. Dan is alles nog aan het ontwaken, valt er een streep zon achteraan in de tuin en kijken we met de kinderen naar de vogels die van tak naar tak springen. Dat is live televisie.’

© Lore Binon

‘In de herfst ligt de tuin vol door elkaar gewaaide bladeren. Met het vallen van de bladeren en het verkorten van de dagen voel ik ook de blues. De herfst heeft veel kleurenpracht, maar het is toch een tussenperiode. De echte kou van de winter is er nog niet, maar we bereiden ons er al op voor. Het uitzicht confronteert me met die *circle of life*: we moeten hier even door, binnenkort worden de bomen kaal en daarna kan alles weer groeien.’

‘Nu de ramen niet meer wild openstaan, wordt de tuin veel eerder achtergrond schilderij. Het is minder vanzelfsprekend om buiten te zijn, maar je moet de tuin actief opzoeken, bijvoorbeeld om kruiden te halen of blaadjes

‘Als je echt kijkt, zie je hoe je omgeving ogenschijnlijk hetzelfde blijft, maar toch helemaal verandert’

die de kinderen natekenen. Ik probeer wel elke dag even naar buiten te gaan, al is het door mijn neus buiten te steken of bij het kacheltje in de tuin te zitten. Dat is nodig om zuurstof te geven aan je lichaam en echt te kijken zonder te staren. Op een bankje zitten en de dingen op je laten afkomen, zonder de vluchtigheid van het leven, brengt kalme. Dan zie je hoe je omgeving

ogenschijnlijk hetzelfde blijft, maar toch helemaal verandert.’

‘Ook mijn uitzicht vanuit de keuken verandert overdag door het weer, maar blijft in wezen dezelfde oase. Het mooie is dat het een cadeau is dat niets terugverwacht. Misschien heeft het nog het meeste met dankbaarheid te maken, loslaten en het je laten overkomen: de tuin opent zich elke dag voor mij zonder dat ik daar iets voor moet doen.’

Maya Toebat

Van een wuivend bos tot een bruisend stadsgesicht of een drukke steenweg: iedere zaterdag ziet u wat bekende mensen zien wanneer ze uit hun huis naar buiten kijken.

reeks Het uitzicht

‘Ik weet nooit welk weer het is, ik zit hier in een cocon’

Voor de meeste mensen staan de Koninklijke Sint-Hubertusgalerijen in hartje Brussel bekend om hun chocolatiërs, luxeboekstieks en de prachtige koepel. Voor De Munt-directeur **Peter de Caluwe** is het een van zijn werkplekken. ‘Elke keer dat ik mijn sleutel in de deur stop, kijken de voorbijgangers verbaasd naar boven.’

‘Sinds ik benoemd ben tot directeur van De Munt in 2007 mag ik gebruikmaken van dit prachtige appartement in de Sint-Hubertusgalerijen in Brussel. Ik heb een kantoor in De Munt zelf, maar hier ontvang ik gasten of houd ik me bezig met artistiek werk. Die creatieve ideeën kun je niet plannen. Ze vallen me binnen als ik aan het koken of zwemen ben, of hier, in deze woning waar ik in alle rust kan nadenken en dingen kan opschrijven.’

‘Er is ook een connectie tussen deze plek en de tijdsperiode waar ik rond werk. Ik kijk uit op een gebouw uit 1847, dat een renaissancegevoel oproept. Het is heel bijzonder om in een historische plek te zitten die toch deel uitmaakt van de hedendaagse realiteit. Dat is ook de essentie van mijn werk: opera's uit die tijdsperiode relevant maken voor vandaag.’

‘Ik kijk niet zo vaak bewust naar buiten, maar ik word wel snel aangetrokken door de kleur van het licht. Dat wordt gefilterd

De Koninklijke Sint-Hubertusgalerijen. © Kristof Vadino

door de glazen koepel, die de zon verheft of juist dempt. Doordat ik uitkijk op de galerij weet ik nooit welk weer het is. Ik zit in een cocon die niet met de werkelijkheid gereleerd is. De omgeving is potisch, bijna irreëel en museaal.’

Galerij als microkosmos

Jaarlijks passeren hier ongeveer 7 miljoen mensen. Toch is er binnen die beweging veel rust. Bijna altijd lopen de voorbijgangers ook op dezelfde manier door de galerij, met dezelfde verwondering. Je ziet dat ze binnentreden in een gelukkige, beschermende plek. Ze willen hier graag zijn.

Veel bezoekers weten niet dat je hier ook kunt wonen. Ze zien alleen de winkels beneden. Elke keer dat ik mijn sleutel in de deur stop, kijken ze dus verbaasd naar boven.’

‘Ikzelf leerde de appartementen kennen in de jaren 80, toen ik pas in Brussel kwam wonen. De galerij was een plek waar traditioneel veel artiesten leefden en ik wist bijvoorbeeld dat choreograaf Frédéric Flamand en dansers van Maurice Bejart hier woonden. Ook ik voelde me er thuis. Als student ging ik vaak lunchen in Mokafe, waar ik nu op uitkijk. Wist ik veel dat

ik hier later zou mogen verblijven.’

‘De galerij voelt aan als een microkosmos. Ik ken de burens, we hebben dezelfde poetsvrouw, er is een cinema, een Le Pain Quotidien, chocolatiërs: alles wat we nodig hebben. Alle mensen binnen deze kleine community kennen elkaar goed. Soms voer ik door het raam een gesprek met de burens aan de overkant. In al de jaren dat ik hier kom, zijn de bewoners amper gewijzigd. Als ze al verhuizen, dan is dat naar een ander appartement binnen de galerij.’

‘In deze tijd van het jaar begint

iedereen zijn vitrines te versieren. Dat maakt het aantrekkelijk voor bezoekers om hierlangs te lopen en ook ik kan het appreciëren: ik moet geen kerstversiering hangen, want als ik uit het raam kijk, zie ik een en al groen en rood. Dat is het mooie aan deze plek: de galerij is zo *dans son jus*. Ze omvat een tijdgeest. Je hoeft er niets aan toe te voegen.’

Maya Toebat

Van een wuivend bos tot een bruisend stadsgezicht of een drukke steenweg: iedere zaterdag (nu uitzonderlijk vrijdag) ziet u wat bekende mensen zien wanneer ze uit hun huis naar buiten kijken.

reeks Het uitzicht

‘In de hoogte ontsnap ik aan de stadsdrukke’

Akteur **Flor Van Severen** houdt ervan om personages te observeren op straat. Soms kijkt hij ook toe vanuit zijn appartement, op de twaalfde verdieping van een woontoren in Gent. ‘Het heeft een voyeuristisch kantje, maar ik doe dat wel graag: vanop een afstand dingen observeren.’

‘Twee jaar geleden verhuide ik naar dit hoekappartement. Toen ik het kwam bezichtigen, waren ze aan het werken aan de gevel, dus ik moest goed kijken door het gas rond de stellingen. Maar al snel werd duidelijk dat het het tets voor mij zou zijn. Het uitzicht is de voornaamste reden dat ik het gekocht heb. Eigenlijk is het appartement niet zo groot, maar het voelt veel ruimer aan omdat ik ver kan kijken, tot in Evergem. Ik woon vlak bij het centrum van Gent, maar ik voel de drukte niet omdat ik op de twaalfde verdieping woon. In mijn toren zit ik hoog en droog boven de stad.’

‘Hiervoor woonde ik met mijn broer Boris in een soort kangoeroewoning. Dat was ook erg leuk, maar hier is er veel meer licht-inval, wat mijn gemoed ten goede komt. De zon komt op aan de zijkant, schuift dan achter het gebouw en ‘s avonds zien we haar weer bij zonsondergang. Ik was ook uitgekeken op mijn vorige uitzicht: vanuit een gebouw in de tuin leek ik naar de living van mijn broer. Hier blijft het uitzicht op zich ook hetzelfde, maar toch verveelt het niet. Zo ziet een regenachtige dag er heel anders uit dan wanneer de zon schijnt. Soms zit je zelfs in de mist en kun

‘In de dichte mist, als je hier geen meter ver ziet, voel ik me heerlijk ingepakt door een warm kussen.’ © fvs

je geen meter ver zien. Ik voel me dan heerlijk ingepakt door een warm kussen.’

‘Vaak zit ik op het terras een sigaret te roken of mijn teksten te leren, en dan tuur ik in de verte. Door het ene raam zie je een industrieterrein, de windmolens en de haven. Aan de andere kant kijk je naar de stad, met de Sint-Baafs-kathedraal en het Belfort. Een hoge baksteen schouw steekt uit boven dat zicht. De industriële rook is slecht voor het milieu, maar maakt mooie tekeningen. Ooit zag we ook de rook en de vlammen tijdens een brand op de Arsenalestraat in Gentbrugge. Ik hou wel van ramptheorie –

als het niet te erg is – terwijl ik veilig op een afstand zit.’

‘Ik blijf hier dingen ontdekken. Onlangs merkte ik bijvoorbeeld dat ik het schoolje van de kinderen van mijn broer kan zien. Ik heb ook een verrekijker gekocht en dan raden we waar onze vrienden wonen. Het heeft een voyeuristisch kantje, maar ik doe dat wel graag: dingen observeren vanop een afstand. Soms wil ik wel meer in detail kunnen kijken naar de mensen die passeren. Ik ben acteur en hou ervan om personages op straat te spotten. Zo zie ik van-

hieruit een dakloze die in een broekje woont. Dat is niet van hem, maar hij heeft het zich eigen gemaakt. Elke ochtend geeft hij brood aan de eenden.’

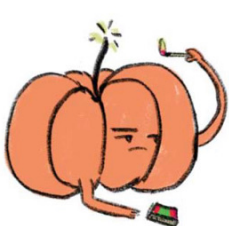
‘Ik zit meestal niet in de zetel of aan tafel, maar op de brede versterbanken, vanwaar ik goed naar buiten kan kijken. Dat gebeurt vooral op momenten dat ik alleen ben en even rust zoek. Door naar buiten te tuur, word ik kalmer en vergeet ik de drukte van de stad en het werk. Natuurlijk raak ik het uitzicht ook gewoon, maar als bezoekers met open mond rondkij-

ken, herinner ik me hoeveel geluk ik heb. Dan kijk ik weer echt naar het uitzicht en kijk ik er niet doorheen. ‘S Avonds, bijvoorbeeld, zit ik op het terras en zie ik de maan en de rode lampjes van de windmolens die over de hele horizon flikkeren. De lichten in de huizen gaan eerst aan, en later weer uit, elk om een uur. Het is een soort knipperlichtfestival.’

Maya Toebat

Van een wuivend bos tot een bruisend stadsgezicht of een drukke steenweg: iedere zaterdag ziet u wat bekende mensen zien wanneer ze uit hun huis naar buiten kijken.

de kwinkslagerij Iris Van Robays

Bompoe

Knalselder

Wortelschieten

Snijbiet

reeks Het uitzicht

‘De seizoenen doen me beseffen hoe snel de tijd gaat’

In haar textielkunst zoekt **Celina Vleugels** naar een geborgen omwalling. Dat werk maakt ze vanuit haar atelier in het Klein Begijnhof in Gent, dat ook zo'n cocon is. 'Het is een oase van rust in de stad, waar alle zwaarte van me afglijdt.'

'Sinds een jaar huur ik een atelier in het Klein Begijnhof in Gent. Ik kijk uit op een binnencoer met een grote boom, een buxus van vierhonderd jaar oud en een rozen- en frambozenstruik die enkele andere kunstenaars geplant hebben. Het gebouw aan de overkant was vroeger ook een atelier, maar voor ik hierheen kwam is het afgebrand. Het ligt er wat verloederd bij, al is het ook mooi om te zien hoe de klimop het overneemt.'

'Toen er vorige zomer enkele ateliers vrijkwamen, heb ik deze ruimte gekozen speciaal voor het uitzicht op de binnentuin. Dit is een oase van rust, waar alle zwaarte van me afglijdt. Het is kostbaar om zulke plekken te hebben in de stad. Ik woon enkele straten verderop, aan het water bij de Visserij, en als ik naar mijn atelier fiets, moet ik de drukte van fietsers en auto's trotseren. Het Begijnhof, daarentegen, is geen doorgangsweg. Als je naar hier komt, is dat een bewuste keuze. De bezoekers respecteren de stilte en de serene sfeer. Soms voelt het bijna filmisch aan omdat je in de geschiedenis terugkeert. Dit gebouw was bijvoorbeeld ooit het ziekenhuis van de begijnen.'

'Omdat ik ingesloten zit en niemand terugkijkt, krijg ik een heel veilig gevoel in mijn atelier. Vanuit deze cocon ga ik in mijn viltwerk vaak op zoek naar een geborgen omwalling. Onbewust laat ik me ook leiden door wat ik zie. Er komen veel natuurlijke elementen terug in mijn werk en ik heb al gemerkt dat ik meer neig naar groen. Verder ben ik dankzij de rust productiever en minder gestrest, waardoor ik meer overzicht heb over wat ik maak.'

'Zeker sinds corona merk ik dat prikkels me snel te veel zijn. Mijn vorige atelier was een grote, open loods die ik met andere kunstenaars deelde,

waardoor ik me via muziek moest afsluiten. In dit gebouw zijn er negen aparte atelierruimtes. Ik ben hier graag 's ochtends vroeg als de dauw nog op de planten staat en er weinig andere mensen zijn. De start van de dag voelt ook hoopvol: er is nog veel mogelijk.' 'Op momenten dat ik afstand wil nemen van mijn eigen werk, ga ik naar de gedeelde keuken. Het keukenraam is fijn om naar buiten te staren. Daar zie je nog meer natuur bewegen. Meestal laat ik mijn ogen leiden door het licht, maar ik kan ook opgaan in details. Zo was er vorige week een kever op het raam aan het klimmen. Hij viel telkens naar beneden en klom weer naar boven. Dat vind ik echt fascinerend.'

'In mijn vorige atelier waren er geen ramen, er scheen enkel indirect licht van boven. Ik voelde me er zo opgesloten. Toen ik op zoek was naar een nieuwe plek, wilde ik absoluut een raam. Mijn tafel is ernaar gericht, dus als ik aan het werken ben, kijk ik vaak naar buiten. Zo herinner ik me dat het op een herfstavond vorig jaar aan het stortregenen was. Ik had het raam opengezet om het contrast tussen binnen en buiten nog meer te beleven. Dat moment voelde heel intrigerend en tegelijk veilig. Naast die geborgenheid wekt het uitzicht een gevoel van veranderlijkheid op. Door de overgang van de seizoenen te observeren, denk ik na over hoe ik me op dit moment van het jaar voel. Het doet me beseffen hoe snel de tijd gaat.'

Maya Toebat

Van een wubvend bos tot een bruisend stadsgesicht of een drukke steerneg: iedere zaterdag ziet u wat bekende mensen zien wanneer ze uit hun huis naar buiten kijken.

'Omdat ik ingesloten zit en niemand terugkijkt, krijg ik een heel veilig gevoel in mijn atelier.'

© celina vleugels

de kwinkslagerij Iris Van Robays

Portobello

Toast Champignon

Champignon

Gezwams

‘Ik heb geen gordijnen, dus het daglicht bepaalt mijn ritme’

Overdag werkt hij het liefste in het donker, maar 's ochtends en 's avonds leeft regisseur en performer **Benjamin Abel Meirhaeghe** met de zon. Hij ziet ze ondergaan tussen de moderne torens van Antwerpen en de weer opkomen boven een arbeiderswijk. ‘Ik had graag 150 jaar geleden rondgelopen in deze buurt.’

‘Een jaar geleden ben ik van Molenbeek naar Antwerpen-Noord verhuisd. Voordien was mijn uitzicht beperkt tot een brede straat, maar hier kan ik verder kijken dan de tegenoverliggende gebouwen. Ik zie hoge torens, een kerk en veel lucht. Verder heeft het uitzicht aan de voor- en achterkant een heel andere uitstraling, wat een spannende dynamiek oplevert, zowel in mijn appartement als in de stad. De voorgrond is in volle ontwikkeling, met het nieuwe ziekenhuis en andere torens die opgetrokken worden op Het Eilandje. Aan de achterkant hangt een meer dorps sfeer met een groot *Peaky Blinders*-gehalte. Ik zie er arbeidershuizen met hoge schoorsteen, de Grote Bakkerij, een school en de Sint-Amanduskerk. Je merkt dat die buurt een verleden met zich meedraagt. Die arbeidersperiode heeft iets extreem depressiefs – het was een gure tijd met veel uitbuiting en grote klassenverschillen – maar ook iets waardevols omdat de mensen in de gemeenschap, die hier nu versplinterd is, elkaar toen broodnodig hadden. Ik had graag 150 jaar geleden rondgelopen in dit uitzicht om dat te voelen.’

‘Ik heb een dubbele relatie met steden. Mensen denken vaak dat ik van grote steden houd, maar eigenlijk ben ik een dorpsmens. Ik ga niet veel verder dan de bakker, mijn werk, een café en de winkel. Ik kom uit de Vlaamse Ardennen en het liefst zou ik op een meer natuurlijke omgeving uitkijken. Tegelijkertijd heb ik de stad nodig om niet weg te komen. Ook de beweging van de mensenlevens rondom mijn zou ik missen. Zo heb ik al een patroon bij de burenen ontwaakt. Als ik thuis ben, zie ik om het kwartier een man en sijgert roken op zijn balkon. Soms komen er duiven naar hem toe, die hij wegjaagt. Af en toe loopt er ook een kat op het dak van de overburen.’

‘Vooral voor het licht ben ik ge-

voelig. Ik heb geen gordijnen, dus het daglicht bepaalt mijn ritme. Ik sta vroeg op, neem een douche en loop dan naar mijn kledingkast. Onderweg kom ik langs een hooger raam waarachter de lucht oranje kleurt en de zon fel naar binnen schijnt. Soms blijf ik daar staan met de warme zon op mijn gezicht. Aan de andere kant van het appartement zie ik de zon weer ondergaan en de stad gaan slapen.’

‘Tijdens de rest van de dag kijk ik zelden bewust naar buiten. Overdag

zit ik het liefste in een theater en ook thuis is mijn bureau een donkere plek waar ik me kan afsluiten. Als ik voor een lange tijd in het buitenland verblijf, ben ik wel gevoelig voor het uitzicht. Onlangs heb ik met een theater in Duitsland moeten onderhandelen omdat het uitzicht van mijn appartement daar niet tot de verbeelding sprak. Ontwaken en gaan slapen zijn de belangrijkste momenten van mijn dag. Ik zou het verschrikkelijk vinden om dan de zon te missen. Toen ik vorig jaar een

maand in Zürich was, heb ik ook het bed verplaatst om wakker te worden met zicht op een berg. Misschien komt het doordat ik in het buitenland enzamer ben en dus meer tijd heb om thuis naar buiten te kijken. Een mooi uitzicht biedt dan troost.’

Maya Toebat

Van een wulvend bos tot een bruisend stadsgesicht of een drukke steenweg: iedere week ziet u wat bekende mensen zien wanneer ze uit hun huis naar buiten kijken.

‘Ik vind het fascinerend dat er buiten een hele wereld is met haar eigen logica’

Vanuit haar zolderatelier, even buiten Gent, geniet illustratrice **Gerda Dendooven** ervan om de natuur haar gang te zien gaan. ‘Vroeger was ik niet gek op duiven, maar sinds ik hun leven beter begrijp, hebben ze mijn sympathie gekregen.’

‘Als ik naar mijn atelier op zolder ga, voelt het alsof ik me terugtrek in een schuilkamer. Nochtans kan ik in bijna alle richtingen naar buiten kijken. Vroeger bestond de zolder uit kleine kamers, maar toen we zeven jaar geleden naar hier verhuisden, hebben we de ruimte helemaal opengebroken. Daardoor kan ik naar drie heel verschillende kanten kijken. Zo’n room with a view heb ik altijd belangrijk gevonden. Soms helpt het zicht op een blinde muur om zonder afleiding in mijn verbeelding te duiken, maar over het algemeen wil ik verder kunnen kijken.’

‘Aan de oostkant bevinden de boomkruinen zich op ooghoogte. Naast het raam staat een grote pijnboom met een duivennest erin. Toen we hier pas kwamen wonen, zag ik alleen de bovenste takken, maar ondertussen is de boom flink gegroeid, waardoor ik recht in het nest kijk. Zo krijg ik een les biologie door mijn raam. Een paar keer per jaar zie ik hoe de duiven hun nest fatsoeneren, jongen krijgen, hen voederen – ik weet nu wat kroppek is – en en en. Dan kruipen de vogeltjes op een tak en laten ze zich naar beneden glijden terwijl ze een beetje fladderen. Vroeger was ik niet gek op duiven, maar sinds ik hun leven beter begrijp, hebben ze mijn sympathie gekregen.’

‘Het is heerlijk om het spel van de vogels te zien. Ook goudhaantjes, mezen en kwikstaarten komen tot vlak bij mijn raam. En ik kan minutenlang kijken naar reekhoorns die van de ene tak naar de andere springen. Verder hoor ik veel, want de kraaien breken hun noten op het dak en zitten daar soms te vechten. Ik vind het fascinerend dat er buiten een hele wereld met haar eigen logica is, die ik voordien niet kende en nu van heel dichtbij ervaar.’

‘In het westen kijk ik uit op het huis van de buren. Daar woont een familie met drie zonen, die toen ze jonger waren met onze hond kwa-

men spelen. Door het raam konden we elkaar zien en soms zwaaiden we als ze gingen slapen. Aan deze kant zie ik ook de zon ondergaan. Soms ben ik gefascineerd door de lucht, hoe de wolken voorbischuiven en het licht erdoor naar de aarde stroomt. Het lijkt wel een schilderij van Jean Brusselmans. Zo wonderlijk.’

‘Ik heb veel licht nodig. Ik verander mijn werktafels zelfs van positie naargelang de lichtinval. In mijn vo-

rige atelier was er gefumeerd glas, waardoor ik niet naar buiten kon kijken. Daar werd ik echt mistroostig van. In de winter, als er weinig natuurlijk licht is, voel ik ook hoe dat op me weegt. Sinds ik hier woon, omringd door de vele ramen, voel ik me minder vaak zwaarmoedig. Nu, in de herfst, is het licht op zijn mooist. Dan reflecteert het op de bomen en parelt het extra speciaal in de dauw.’

‘Zelfs als het donker is kom ik

soms naar de zolder om beter naar buiten te kunnen kijken. Naar de sterren, bijvoorbeeld. Dat deed ik als kind al enorm graag. Of naar de bijzondere kleuren van de maan. Er gaat geen dag voorbij dat ik niet naar de maan kijk.’

Maya Toebeat

Van een wuivend bos tot een bruisend stadsgezicht of een drukke steenweg: iedere week ziet u wat bekende mensen zien wanneer ze uit hun huis naar buiten kijken.